

MTÜ Eesti Vegan Selts • Registrikood: 80341672 • vegan.ee • info@vegan.ee

7. aprill 2025

Pöördumine Eesti Reformierakonna ja erakond Eesti 200 koalitsioonileppe koostamise sotsiaalvaldkonna ning regionaal- ja põllumajanduse töögruppide poole

Lugupeetud ministrid, töögruppide juhid ja ministeeriumide kantslerid

Karmen Joller, Diana Ingerainen ja Maarjo Mändmaa;

Hendrik Johannes Terras, Urmas Kruuse ja Marko Gorban

Eesti Vegan Selts esindab Eesti ühiskonnas neid inimesi, kes seisavad loomade õiguste ja heaolu ning meie kõigi tervisliku ja keskkonnasõbraliku toitumise eest.

Täisväärtusliku taimetoidu (siin ja edasi mõeldud ainult taimsest toorainest koostatud toidu) pakkumine Eestis sõltub suuresti avalikust poliitikast ega puuduta sugugi ainult veganeid. Näeme, et veganid huvirühmana võiksid olla lakmuspaber, millega mõõta, kui kättesaadavad on tervislikud, keskkonnasõbralikud ja eetilised valikud kõigile Eesti elanikele. Seetõttu teeme kaks ettepanekut, mis meie nägemuses aitaks seda eesmärki täita, kui nendega arvestada uues koalitsioonileppes.

Suurendada taimse toidu kättesaadavust avalikus sektoris, sh haridus- ja tervishoiuasutustes.

Kaja Kallase valitsuse 10. aprillil 2023 sõlmitud koalitsioonileppes oli eesmärgina kirjas: „Parandame tervisliku taimetoidu kättesaadavust avalikku sektorit teenindavates toitlustusasutustes.“ See on oluline samm selleks, et Eesti elanikel oleks üldse võimalus hakata toituma rohkem riiklike toitumissoovitustega kooskõlas, aga ka et vähemusrühmad nagu veganid (ja mitmed teised) saaksid toitumuslikult adekvaatset toitu.

Juhime tähelepanu, et näiteks Portugalis on alates 2017. aastast seadusega nõutud, et kõik avalikud söögikohad, sealhulgas koolid, ülikoolid, haiglad ja vanglad, peavad pakkuma vähemalt ühte vegantoidu valikut. Ka Eesti seadused võiksid oluliselt toetada taimetoidu pakkumist, sealjuures võiks koostamisel olev haridusasutuste toitlustamist reguleeriv määrus ühemõtteliselt kehtestada taimetoidu pakkumise kohustuslikuks seda soovivatele peredele.

Vähendada puu- ja köögiviljade ja tõsta loomsete toodete käibemaksu, et suunata inimesi tarbima kooskõlas Eesti riiklike toitumissoovitustega ja vähendada oluliselt kulusid tervishoiusüsteemile.

Eelmisel aastal avaldas Põhjamaade Ministrite Nõukogu [raporti](#), milles käsitletakse meetodeid, kuidas suunata inimesi toituma kooskõlas Põhjamaade toitumissoovitustega. Ühe instrumendina soovitatakse vähendada puu- ja köögiviljade käibemaksu ning tõsta loomsete toodete oma. Köögiviljadele ja puuviljade käibemaksu vähendamine võib märgatavalt tõsta nende tarbimist. Näiteks öeldakse raportis, et Taanis eemaldati katseprojekti raames köögiviljadelt 20% käibemaks, mis tõi kaasa müügi kasvu peaaegu 25% võrra.

Oxfordi Ülikooli 2025. aasta [uuringust](#) selgub, et selline maksupoliitika tooks Euroopas kaasa igal aastal 170 000 vähem surmajuhtumit südame-veresoonkonna haiguste ja vähkkasvajate tõttu. See aitaks oluliselt kokku hoida kulusid tervishoius, mis on Eestis juba praegu väga kriitiline probleem.

Lisaks soovime ülaltoodust iseseisvalt rõhutada, et regionaal- ja põllumajandusministeeriumi poolt läbiviidava toidukaupade maksuerisuse mõju analüüs peaks toidukaupade grappe lahates kindlasti eraldi keskenduma kõrgema valgusisaldusega taimsele toidule nagu kõik kaunviljad, täisteraviljad ja seemned, aga ka maitsestatamata tofu, tempeh ja seitan. Samuti peaks kaasama toitainetega rikastatud taimsed piimad. Vajadusel tuleks kaasata täistaimse toitumise spetsialist, et kindlustada loomset toitu mitte tarbivate inimeste võrdselt taskukohane toidulaud, vältida diskrimineerimist ning maksimeerida taimse toitumise kasutegureid meie ühiskonnas.

Loodame, et meie ettepanekud aitavad kujundada tervislikumat, jätkusuutlikumat ja õiglasemat toidupoliitikat. Kutsume valitsust üles nende soovitustega koalitsioonileppes arvestama ning astuma samme, mis tagavad Eesti elanikele toitumuslikult adekvaatse ja keskkonnahoidliku tuleviku.

Oleme valmis edasiseks dialogiks ja koostööks.

Lugupidamisega

Kadri Sikk - Eesti Vegan Seltsi taimse toidu kättesaadavuse ja võrdse kohtlemise töögrupi esindaja

Helen Kamenjuk, Anny Drobet, Heldi Marleen Lang - Eesti Vegan Seltsi juhatus